แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา

Guidelines for Promoting Community Participation in of Agricultural Cooperatives Development of Moung Russie District, Battambang Province, of Cambodia

Received: June 9, 2023
Revised: July 10, 2023
Accepted: September 13, 2023

พาย โสะภัทร*
Lay Sophatt
รัชฎาพร เกตานนธ์**
Ratchadaporn Ketanon

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา 2) ศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม และ 3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรในอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา ตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยคือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในสหกรณ์การเกษตร จำนวน 300 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ระดับลึกจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ระดับลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ระดับลึกใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในสหกรณ์การเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระดับ 0.05 3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรคือ ผู้นำและภาครัฐควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำบัญชีการเงินให้แก่สมาชิกทุกคน ภาครัฐควรช่วยปกป้องสหกรณ์การเกษตรด้านกฎหมาย และส่งเสริมให้สหกรณ์มีการทำธุรกิจเพิ่มเติม และช่วยทางด้านเงิน เพื่อให้สหกรณ์ได้เอาไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนร่วมในสหกรณ์การเกษตร

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน/ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม/ สหกรณ์การเกษตร

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Master of Education Student Program in Development Education, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand
** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Advisor Assistant Professor Dr., Department of Education Foundation, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand
Corresponding Author E-mail Address: sophattlay@hotmail.com

Abstract

The objectives of this study were 1) To study the level of community participation in the development of agricultural cooperatives in Moung Russie District, Battambang Province, Cambodia. 2) To compare the level of participation and 3) Guidelines for promoting community participation in the development of agricultural cooperatives in Moung Russie District, Battambang Province, Cambodia. The samples used in this study consisted of a total of 300 farmers who were members of agricultural cooperatives. In-depth interview was performed with 10 informants. The research instrument are questionnaires and structured interviews for in-depth interviews. Data were analyzed by descriptive statistics, independent sample t-test analysis of variance and content analysis.

The results showed that 1)The level of community participation in the development of agricultural cooperatives in Moung Russie District, Battambang Province, Cambodia at the moderate level. 2) Comparison of community participation by age, education and land ownership showed that participation had significantly different at 0.05 level. 3) Guidelines for promoting community participation in the development of agricultural cooperatives are Leaders and government should organize financial accounting promotion activities for all members and the government should help protect agricultural cooperatives legally and encourage them to do more business and help with money for agricultural cooperatives to use for the benefit of participation in agricultural cooperatives.

Keywords : Community Participation/ Promoting Participation/ Agricultural Cooperatives

บทนำ

ประเทศกัมพูชา มีที่ตั้งอยู่กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ประมาณ 181,035 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศคล้ายชามหรืออ่าง คือตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบ และลุ่มแม่น้ำโขงอันกว้างขวาง มีภูเขาล้อมรอบอยู่ 3 ด้าน มีภูมิอากาศมรสุมเขตร้อนแบบร้อนชื้นที่ได้รับอิทธิผลมรสุม โครงการอาหารโลก (World Food Programme, 2021: Online) กัมพูชาเป็นประเทศเกษตรกรรม ที่มีประชากรประมาณร้อยละ 79 ของประชากรกัมพูชาอยู่ในชนบทเป็นเกษตรกร ส่วนใหญ่ดำรงชีวิตโดยการทำเกษตร ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ประมง และการเลี้ยงชีพโดยการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเกษตรกรชายประมาณร้อยละ 39 เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56 เป็นเกษตรกรขนาดย่อมที่มีพื้นที่ทำเกษตรน้อยกว่าหนึ่งหนึ่งเฮกตาร์ และร้อยละ 88 ที่มีพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่ที่มีเจ้าของเป็นเพศชายที่เป็นเสาหลักครอบครัว สำนักงานเกษตรอำเภอโมงฤษี (Moung Russei District Agriculture Office, 2021: Online) ประชาชนใน อำเภอโมงฤษี ยังมีความยากจน และประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ประชาชนในพื้นที่ทำนา ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ไม่ได้ เพราะความแห้งแล้งหรือน้ำท่วม โดยระยะเวลาในฤดูปรัง

มีความยาวกว่าปีที่ผ่านมา ในฤดูฝนก็ไม่มีฝน พื้นที่แห้งแล้งทำให้เสียหายและส่งผลกระทบถึงการทำเกษตรกรรม ในปี ค.ศ. 2019 ที่ผ่านมาความเสียหายของข้าวคือ 31,359 เฮกตาร์ มีข้าวเบา 15,578 เฮกตาร์ ข้าวกลาง 11,293 เฮกตาร์ ข้าวหนัก 4,116 เฮกตาร์ ข้าวตามน้ำ 372 เฮกตาร์ และทำให้เกษตรกรขาดพันธุ์พืช เพื่อทำนาในปลายฤดูฝนข้างหน้านี้.และบางที่เกษตรกรได้ผลผลิตที่ดี แต่จำหน่ายได้ในราคาที่ต่ำ จึงทำให้เกษตรกรหมดกำลังใจในการทำเกษตรกรรม บางครอบครัวไม่มีพื้นที่ทำกิน ต้องเช่าพื้นที่ผู้อื่น ต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรทำเกษตรเชิงเดี่ยว ไม่ได้เพาะปลูกผักหรือเลี้ยงสัตว์ สำหรับรับประทานในครอบครัว เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงสัตว์ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ที่ดินในการทำการเกษตร มีการทำเกษตรแบบเดิม แต่ละปีขาดการช่วยเหลือการส่งเสริมเทคนิคการเกษตรจากผู้เชี่ยวชาญและกระทรวงเกษตรกรรม ประชาชนที่มีแรงงานในการพัฒนา ครอบครัว หมู่บ้าน และชุมชน บางคนก็ย้ายถิ่นฐานไปเป็นแรงงานในประเทศเพื่อนบ้าน หรือเป็นแรงงานต่างด้าวในต่างประเทศ เช่น ประเทศไทย เกาหลี ที่มีการจ้างแรงงานจากประเทศกัมพูชา ในปี 2018 จำนวนประชากรที่ย้ายถิ่นฐานจากอำเภอโมงฤษี เพื่อไปหางานทำในประเทศ มีจำนวน 10,480 คน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 13.1 และจำนวนคนย้ายออกจากบ้านไปหางานทำต่างประเทศมีจำนวน 12,218 คน ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 15.2 ในปี 2018

จังหวัดพระตะบอง มีสหกรณ์การเกษตรมากกว่า 41 แห่ง แต่บางแห่งก็ได้ล้มเหลวในขณะที่บางแห่งมีความก้าวหน้า สหกรณ์การเกษตรในอำเภอโมงฤษี เป็นสหกรณ์ประเภทการเกษตร สมาชิกของสหกรณ์ส่วนใหญ่แต่เดิมประกอบอาชีพทำนาและการเกษตรอื่นๆ แต่การทำเกษตรมีการลดน้อยลง สมาชิกบางส่วนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพเลี้ยงปลา หรือประกอบอาชีพอื่น ๆ เมื่อสมาชิกไม่ได้ทำอาชีพการเกษตร การติดต่อกับสหกรณ์จึงน้อยลง ไม่มีส่วนร่วมทางธุรกิจและสังคม สหกรณ์ปริมาณธุรกิจลดน้อยลง โดยสหกรณ์เป็นการรวมกันทำให้มีอำนาจในการต่อรองทั้งในด้านการซื้อ และการขายสินค้า หรือผลผลิตที่สมาชิกผลิตได้ ทำให้ชุมชนมีความสามัคคี ปรองดอง อันจะนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติได้ สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข ทำให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สหกรณ์เป็นแหล่งจัดหาเงินให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนประกอบอาชีพหลัก สามารถลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี สหกรณ์ช่วยส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรแก่สมาชิก รู้จักวางแผนการผลิตด้วยวิธีการเกษตรสมัยใหม่ จำหน่ายผลิตผลให้ได้ราคาสูงขึ้น ส่งเสริมความเสมอภาค การหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับสหกรณ์มากขึ้น ทำให้สหกรณ์มีความเข้มแข็งสุดท้ายสมาชิกย่อมได้รับผลประโยชน์จากการที่สหกรณ์เข้มแข็ง สามารถเป็นที่พึ่งยามสมาชิกเดือนร้อนได้ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรและรับจ้าง ซึ่งมีฐานะปานกลาง ถึงยากจน เวลาส่วนใหญ่ในหนึ่งวันของประชาชนในอำเภอโมงฤษีไปกับการทำมาหาเลี้ยงชีพ จนไม่ได้สนใจในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่น สนใจเพียงแต่เรื่องปากเรื่องท้องของตนเองและครอบครัว และสาเหตุอีกประการคือโครงการบางโครงการที่ได้รับงบประมาณมาทำ แต่ประชาชนไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาและที่สำคัญในอดีตที่ผ่านมาผู้นำสหกรณ์การเกษตรไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในชุมชนอย่างยั่งยืนและเป็นการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยที่เป็นผู้อาศัยอยู่ในชุมชนนี้มีความสนใจจะศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของเขตอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตาบอง ประเทศกัมพูชา เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงจัดทำแผนการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ ทำให้หน่วยงาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาทางด้านเกษตรได้ปรับปรุงแก้ไข จัดทำโครงการที่เหมาะสมกับประชาชนในชุมชน ประชาชนได้รับการอบรม การเรียนรู้เพิ่มเติมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตรในชุมชนของตนเอง โดยสหกรณ์การเกษตรจะช่วยชุมชนในการต่อรองมูลค่าสินค้าของเกษตรกร ช่วยลดปัญหาการขาดตลาดในผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรของประชาชน ประชาชนได้รู้ข่าวสารเกี่ยวกับราคาสินค้าเกษตร ได้รับเทคโนโลยีในการทำเกษตร เมื่อชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมดำเนินงาน ร่วมในการรับข้อมูล และร่วมประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมในสิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของประชาชนได้

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษีจังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับใด

2. การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอย่างไร

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร ของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาของการอยู่อาศัยในชุมชน กรรมสิทธิ์ในที่ดิน แตกต่างกันจะมีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา แตกต่างกัน

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ในการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษีจังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ (Cohen and Uphoff, 1997) มี 4 ด้านคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการ

ตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการรับข้อมูล และด้านการประเมินผล และมาจากการวิเคราะห์งานวิจัย ได้แก่ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (SaowaluckJinda, 2012) วิษณุ หยกจินดา (Yokchinda, 2014) ประทานพร แก่นจันทร์ (Kanchan, 2015) กัญญาณัฐ เทียนหลำ (Thienlam, 2017) และธานินทร์ คงศิลา (Kongsila, 2017) มาใช้เป็นฐานคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรนอกจากนี้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมคือปัจจัยส่วนบุคคล ดังงานวิจัยของ ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ กล่าวว่า

ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ (Arunsinprasert, 2011: Abstract) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์: กรณีศึกษาสหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด จังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (SaowaluckJinda, 2012: Abstract) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์สมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งแตกต่างกัน ส่วนเพศ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน

วิษณุ หยกจินดา (Yokchinda, 2014: Abstract) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

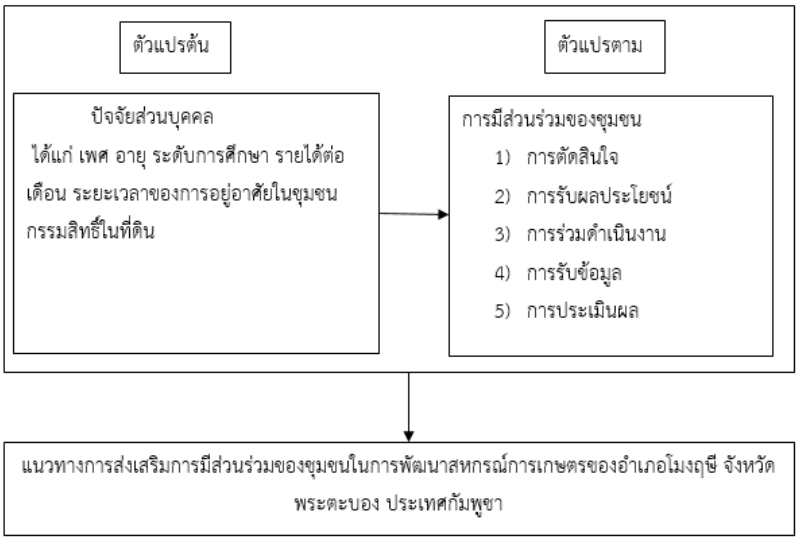
ประพาพร แก่นจันทร์ (Kanchan, 2015: Abstract) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพศ อายุ อาชีพ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

กัญญาณัฐ เทียนหลำ (Thienlam, 2017: Abstract) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ จำกัด ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้ การร่วมตัดสินใจ การร่วมมีผลประโยชน์ การติดตามและประเมิลผล อยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมปฏิบัติการหรือการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานคือ สหกรณ์ควรให้ความรู้แก่สมาชิก โดยการจัดประชุมให้การศึกษาอบรม เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้ข้อมูลด้านต่างๆ ของสหกรณ์ รวมถึงข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสมาชิกจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ จัดสวัสดิการให้มากขึ้น และพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ เพิ่มช่องทางการติดต่อกับสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น เช่น เว็บไซต์, Line สหกรณ์

ธานินทร์ คงศิลา (Kongsila, 2017: Abstract) ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการใช้น้ำชลประทานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำอันเนื่องมาจากำระราชดำริ พบว่าการมีส่วนร่วมของเกษตรกรภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ระดับปานกลาง และ ด้านการประเมินผล ระดับน้อย และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเกษตรกร จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ (Cohen and Uphoff, 1997) และได้มาจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของกุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (SaowaluckJinda, 2012) วิษณุ หยกจินดา (Yokchinda, 2014) ประทานพร แก่นจันทร์ (Kanchan, 2015) กัญญาณัฐ เทียนหลำ (Thienlam, 2017) และธานินทร์ คงศิลา (Kongsila, 2017) มาใช้เป็นฐานคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีวิจัย การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากประชาชนที่เป็นเกษตรกรและเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรที่อาศัยอยู่ในอำเภอโมงฤษี เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก จากผู้นำ และรองผู้นำสมาชิกสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งผู้จัดทำบัญชีสหกรณ์การเกษตร เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรในอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา

ประชากร ตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก 1) วิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่เป็นเกษตรกรได้เข้าเป็นสมาชิกในสหกรณ์การเกษตร ในอำเภอโมงฤษี จังหวัด

พระตะบอง ประเทศกัมพูชาทั้งหมดจำนวน 1,143 คน ในปี พ.ศ. 2562 กรมวิชาการเกษตร ป่าไม้ และประมง จังหวัดพระตะบอง (Department of Agriculture, Forestry and Fisheries, Battambang Province, 2019: Online) และตัวอย่าง (Sample) จำนวน 300 คน โดยการกำหนดขนาดของตัวอย่างได้มาจากการเปิดตารางของ (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) อ้างถึงใน วรรณวีร์ บุญคุ้ม (Boonkum, 2018: 203-205) โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 10 คน คือผู้นำสหกรณ์การเกษตร จำนวน 5 คน รองผู้นำสหกรณ์การเกษตร จำนวน 3 คน นักจัดการบัญชีการเงินสหกรณ์การเกษตรจำนวน 2 คน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ต้องเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 5 ปี ต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่น้อยกว่า 5 ปี เป็นผู้ที่มีอายุ ระหว่าง 30 – 60 ปี ต้องเป็นผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือ คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ระดับลิเคิร์ท (Likert Scale) และนำแบบสอบถามที่ได้ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่า IOC เท่ากัน 1 และ0.7 นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC เท่ากัน 1 และ0.7 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (Try out) กับประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งฉบับและจำแนกความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ในแต่ละตอนโดยการคำนวณ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) ของแบบสอบถามตามมาตรการวัดแบบลิเคิร์ท (Likert Scale) แสดงว่ามีสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .883 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปรวบรวมข้อมูลต่อไป 2) การวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึก ดังนี้ 2.1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม แนวคิดสหกรณ์การเกษตร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรในเขตอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา และจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำผลการศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณมาพัฒนาแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) 2.2) นำแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึกไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเข้าใจในเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้นำไปรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 ชุด การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ 1.1) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย 1.2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ระดับลึกพร้อมด้วยหนังสือขอความรวมมือในการรวบรวมข้อมูล

นัดหมายขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลลักจำนวน 10 คน 1.3) ผู้วิจัยได้แปลแนวคำถาม และแบบสอบถามเป็นภาษาเขมร ก่อนนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรในอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตาบอง ประเทศกัมพูชา ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับข้อมูล การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้สถิติในการวิจัยอย่างเช่น ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และอธิบายความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1977: 179-187) ดังต่อไปนี้

คะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด
คะแนน .50 - 4.49 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรมาก
คะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรปานกลาง
คะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรน้อย
คะแนน 1.00-1.49 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรน้อยที่สุด

การเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรในอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตาบอง ประเทศกัมพูชา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบสมติฐาน (Independent Samples t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way ANOVA) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เกษตรกรที่ได้เข้ามาเป็นสมาชิกในสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 51.67 และเป็นหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 48.33 มีอายุ ไม่เกิน 40 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.67 รองลงอายุ 41-60 ปี จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 69.67 และอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.67 มีระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 42.33 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.และปริญญาตรี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 16.33 มีรายได้ 8,001-8,500 บาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 45.67 รองลงมามีรายได้ 8,501-9,000 บท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 รายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 45.67 รายได้ 9,000 บาทขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ระยะเวลา

ของการอยู่อาศัยในชุมชน ส่วนใหญ่ มีระยะเวลาของการอยู่อาศัยในชุมชน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 79.30 รองลงมีระยะเวลาของการอยู่อาศัยในชุมชน 16-20 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 14.67 และมีระยะเวลาของการอยู่อาศัยในชุมชนไม่เกิน 15 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน 1–2 เฮกตาร์ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมามีที่ดิน 3 – 4 เฮกตาร์ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 มีที่ดิน 5 – 6 เฮกตาร์ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.67 และมีที่ดิน 7 เฮกตาร์ ขึ้นไปจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.33

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา (n = 300)

การมีส่วนร่วมของชุมชน	Mean	S.D.	ระดับ
ด้านการเข้าร่วมตัดสินใจ	3.65	0.48	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.22	0.66	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.71	0.47	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูล	3.61	0.55	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.40	0.59	น้อย
โดยรวม	3.24	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.24, S.D. = 0.38) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเข้าร่วมตัดสินใจ (Mean = 3.65, S.D. = 0.48) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูล (Mean = 3.61, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Mean = 3.22, S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Mean = 2.71, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Mean = 2.4, S.D.= 0.59) อยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร ในอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตาบอง ประเทศกัมพูชา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้ดังนี้

การมีส่วนร่วม	เพศ	N	Mean	S.D.	T	P	สรุป
โดยรวม	ชาย	155	3.27	0.36	1.64	0.10	ไม่แตกต่างกัน
	หญิง	145	3.20	0.40			

จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวม มีค่า p เท่ากับ 0.10 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีส่วนร่วม	อายุ	n	Mean	S.D.	F	P	สรุป
โดยรวม	ไม่เกิน 40 ปี	53	3.13	0.40	4.73	0.01	แตกต่างกัน
	41 – 50 ปี	95	3.22	0.38			
	51 – 60 ปี	114	3.33	0.35			
	60 ปีขึ้นไป	38	3.15	0.41			

จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวม มีค่า p น้อยกว่า 0.01 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา	N	Mean	S.D.	F	P	สรุป
โดยรวม	ประถมศึกษา	127	3.21	0.37	2.54	0.08	ไม่แตกต่างกัน
	มัธยมศึกษาตอนต้น	124	3.30	0.39			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.และปริญญาตรี	49	3.18	0.38			

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวม มีค่า p เท่ากับ 0.08 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีส่วนร่วม	รายได้ต่อเดือน	n	Mean	S.D.	F	P	สรุป
โดยรวม	ต่ำกว่า 8,000 บาท	57	3.22	0.34	1.44	0.23	ไม่แตกต่างกัน
	8,001–8,500 บาท	137	3.28	0.37			
	8,501–9,000 บาท	81	3.22	0.40			
	9,000 บาทขึ้นไป	25	3.11	0.48			

จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวม มีค่า p เท่ากับ 0.23 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีส่วนร่วม	การอยู่อาศัยในชุมชน	N	Mean	S.D.	F	P	สรุป
โดยรวม	ไม่เกิน 15 ปี	18	3.36	0.41	1.79	0.17	ไม่แตกต่างกัน
	16 – 20 ปี	44	3.30	0.39			
	21 ปีขึ้นไป	238	3.217	0.3796			

จำแนกตามระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน พบว่า โดยรวม มีค่า p เท่ากับ 0.17 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีส่วนร่วม	กรรมสิทธิ์ในที่ดิน	n	Mean	S.D.	F	P-value	สรุป
โดยรวม	1 – 2 เฮกตาร์	108	3.17	0.42	13.55	< 0.001	แตกต่างกัน
	3 – 4 เฮกตาร์	87	3.12	0.30			

การมีส่วนร่วม	กรรมสิทธิ์ในที่ดิน	n	Mean	S.D.	F	P-value	สรุป
	5 – 6 เฮกตาร์	86	3.40	0.32			
	7 เฮกตาร์ขึ้นไป	19	3.41	0.46			

จำแนกตามกรรมสิทธิ์ในที่ดิน พบว่า โดยรวม มีค่า p น้อยกว่า 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 จากข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพที่ได้ค้นพบจากการวิจัยพบว่าแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเข้าร่วมตัดสินใจ

1.1 ผู้นำควรแนะนำและบอกทุกเรื่องราวในสหกรณ์การเกษตรของต้น ให้สมาชิกมีการตัดสินใจในการเข้ามาเป็นสมาชิกหรือควรถอนตัวจากสหกรณ์การเกษตรด้วยความเต็มใจและสมัครใจ

1.2 ผู้นำและหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของตนเองและรู้จักความสามัคคีกัน ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย

1.3 หน่วยงานภาครัฐและผู้นำสหกรณ์การเกษตรควรส่งเสริมให้สมาชิกทำธุรกิจการค้าขายกับสหกรณ์การเกษตรให้มากขึ้น

1.4 ภาครัฐควรสนับสนุนสิ่งต่าง ๆ ช่วยสร้างแนวคิดอย่างต่อเนื่อง และให้เหมาะสมกับแต่ละสหกรณ์การเกษตร และต้องมีการลงพื้นที่เข้าให้ถึงแหล่งพื้นที่การทำนาของประชาชนโดยมีการปฏิบัติจริงเพื่อให้สมาชิกในสหกรณ์การเกษตรได้เรียนรู้และตัดสินใจถูกในการทำนา

2. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

2.1 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวของและผู้นำในสหกรณ์การเกษตรต้องมีหน้าที่ในการกำหนดราคาข้าวและช่วยหาตลาดเพิ่มเติมให้สมาชิกหรือเกษตรกร

2.2 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวของและผู้นำในสหกรณ์การเกษตรควรส่งเสริมให้สมาชิกปลูกข้าวที่มีความต้องการสูง

2.3 ผู้นำในสหกรณ์การเกษตรควรช่วยแบ่งแจกผลประโยชน์ให้ได้ทั่วถึงสมาชิกทุกคนให้เท่าเทียมกัน มีการแบ่งบันวัสดุ อุปกรณ์ที่ช่วยสะดวกการใช้งานต่าง ๆ หรือการทำนา ทำสวนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในสหกรณ์การเกษตร การช่วยเหลือเป็นการให้กู้เงินไปใช้ในการทำธุรกิจหรือทำนาเป็นสิ่งที่สมาชิกอยากให้ช่วยเวลาที่สมาชิกเจอวิกฤตทางการเงิน เพื่อเอาไปดำเนินชีวิตและทำนา

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3.1 ผู้นำควรให้โอกาสและสนับสนุนให้สมาชิกได้เข้ามาช่วยบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรเพราะสหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกคนใครอยากเรียนรู้ก็ให้โอกาสเขา

3.2 การช่วยเหลือสมาชิกอื่น ๆ ผู้นำควรจัดให้มีการเรียนรู้จากคนที่มีประสบการณ์มาก คือให้คนที่มีประสบการณ์มากสอนคนที่ไม่มีประสบการณ์หรือมีประสบการณ์น้อย เพื่อให้เขาได้มีความรู้เพิ่มขึ้น

3.3 ผู้นำควรยกระดับการทำธุรกิจระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์การเกษตร หรือสมาชิกกับนายทุนให้มีความยอมรับ

3.4 สมาชิกควรช่วยอำนวยความสะดวกในการประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการและสมัชชาชนเกษตรกรของสหกรณ์การเกษตร และร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้นำให้ทำเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ต่อไป

4. การมีส่วนร่วมรับข้อมูล

4.1 ผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวของควรเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของสหกรณ์และข้อมูลเทคนิคการใช้สารเคมีปุ๋ยต่างๆ การสอนในการทำเกษตรจากพนักงานหรือสมาชิกในสหกรณ์การเกษตรที่มีประสบการณ์มากให้ถึงสมาชิกที่ไม่มีประสบการณ์

4.2 หน่วยงานภาครัฐและผู้นำสหกรณ์การเกษตรควรมีการทำเป็นแหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรของตน อาจทำเป็นเว็บไซของสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้คนอื่นและสมาชิกสามารถเข้าไปค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรได้ และช่วยสหกรณ์การเกษตรให้มีช่องทางในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดทางอินเทอร์เน็ตด้วย

4.3 หน่วยงานภาครัฐและผู้นำสหกรณ์การเกษตรควรมีการลงพื้นที่ให้ข้อมูลจริงกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้ความเชื้อถือแก้สมาชิกทุกคน และสมาชิกควรมีการเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ได้ข้อมูล

5. การมีส่วนร่วมประเมินผล

5.1 ผู้นำสหกรณ์การเกษตรควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการอบรมการทำบัญชีการเงินให้แก้สมาชิกทุกคนได้เข้าใจเพื่อให้สมาชิกได้เข้าร่วมประเมินผลในสหกรณ์การเกษตรเกี่ยวกับเงินและงานต่าง ๆ ได้

5.2 สมาชิกทุกคนควรมีความเสียสละเวลาส่วนตัวมาเข้าร่วมประชุมเพื่อได้ความรู้และช่วยกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน

5.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้าร่วมฟังและให้การแนะนำเกี่ยวกับ กิจกรรม การบริหารงาน การทำบัญชีใช้จ่ายนานา การทำแผ่นพัฒนาของสหกรณ์การเกษตรปีละครั้ง และช่วยปกป้องสหกรณ์การเกษตรด้านกฎหมายและส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรมีการทำธุรกิจเพิ่มเติมในสหกรณ์การเกษตร และช่วยทางด้านเงินเพื่อให้สหกรณ์การเกษตรได้เอาไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนร่วมในสหกรณ์การเกษตร

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าสมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 51.67 และมีอายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 51.67 สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 42.33 ส่วนใหญ่ มีรายได้ 8,001-8,500 บาทต่อเดือน จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 45.67 ราย ระยะเวลาของการอยู่อาศัยในชุมชน ส่วนใหญ่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 79.30 และมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน 1–2 เฮกตาร์จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเข้าร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูล ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ สามด้านนี้อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอ โมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามกรรมสิทธิ์ในที่ดิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชาใน 5 ด้านมีดังนี้

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยส่งเสริมการเข้าร่วมตัดสินใจ ผู้นำควรให้สมาชิกมีสิทธิ์เต็มที่ในการติดสินใจการเลือกตั้งผู้นำสหกรณ์การเกษตรโดยไม่มีการบังคับ สมาชิกควรเข้ามาเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรด้วยความเต็มใจและสมัครใจ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิ์เสรีภาพของตนเองและรู้จักความสามัคคีกัน รักประชาธิปไตย สมาชิกควรมีการตัดสินใจที่จะเลือกใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมในการทำงานด้านการเกษตรของตน เพื่อให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพที่สหกรณ์การเกษตรอยากได้

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ภาครัฐและผู้นำในสหกรณ์การเกษตรต้องมีหน้าที่ในการช่วยหาตลาดเพิ่มเติม ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกข้าวที่มีความต้องการสูง ช่วยแบ่งแจกผลประโยชน์ให้ได้ทั่วถึงสมาชิกทุกคนให้เท่าเทียมกัน มีการแบ่งบันวัสดุ

อุปกรณ์ที่ช่วยสะดวกการใช้งานต่าง ๆ การช่วยเหลือเป็นการให้กู้เงินไปใช้ในการทำธุรกิจหรือทำนาเป็นสิ่งที่สมาชิกอย่างให้ช่วยเวลาที่สมาชิกเจอวิกฤตทางการเงิน เพื่อเอาไปดำเนินชีวิตและทำนา

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยส่งเสริมการมีการส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้นำควรให้โอกาสและสนับสนุนให้สมาชิกได้เข้ามาช่วยบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรเพราะสหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกคนใครอยากเรียนรู้ก็ให้โอกาสเขา การช่วยเหลือสมาชิกอื่นๆผู้นำควรจัดให้มีการเรียนรู้จากคนที่มีประสบการณ์มาก คือให้คนที่มีประสบการณ์มากสอนคนที่ไม่มีประสบการณ์หรือมีประสบการณ์น้อย เพื่อให้เขาได้มีความรู้เพิ่มขึ้น ผู้นำควรยกระดับการทำธุรกิจระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์ หรือสมาชิกกับนายทุนให้มีความยอมรับ สมาชิกควรช่วยอำนวยความสะดวกในการประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการและสมัชชาชนเกษตรกรของสหกรณ์การเกษตร และร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้นำให้ทำเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ต่อไป

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับข้อมูล คือผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของสหกรณ์และข้อมูลเทคนิคการใช้สารเคมีปุ๋ยต่างๆ การสอนการทำเกษตรจากสมาชิกในสหกรณ์การเกษตรที่มีประสบการณ์มากให้กับสมาชิกที่ไม่มีประสบการณ์ ผู้นำควรมีการสร้างแหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต อาจทำเป็นเว็บไซต์ของสหกรณ์การเกษตรเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรของตนเพื่อให้คนอื่นและสมาชิกสามารถเข้าไปค้นคว้าข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรได้ หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยสหกรณ์การเกษตรให้มีช่องทางในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดทางอินเทอร์เน็ตด้วย ควรมีการลงพื้นที่ให้ข้อมูลจริงกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้เกิดความเชื่อถือแก่สมาชิกทุกคน และสมาชิกควรมีการเข้าร่วมประชุมสม่ำเสมอ

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมประเมินผล ผู้นำสหกรณ์การเกษตรควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการอบรมการทำบัญชีการเงินครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอให้สมาชิกได้ความรู้และเปรียบเทียบกำไรกับการจำหน่าย และสมาชิกทุกคนควรมีความเสียสละเวลาส่วนตัวมาเข้าร่วมประชุมเพื่อรับความรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน หน่วยงานภาครัฐควรเข้าร่วมฟังและให้การแนะนำเกี่ยวกับ กิจกรรม การบริหารงาน การทำบัญชี การทำแผนพัฒนาของสหกรณ์การเกษตรปีละครั้ง และช่วยปกป้องสหกรณ์การเกษตรด้านกฎหมายและส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรมีการทำธุรกิจเพิ่มเติมในสหกรณ์การเกษตรและช่วยสนับสนุนทางด้านการเงิน เพื่อให้สหกรณ์การเกษตรได้เอาไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านย่อยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเข้าร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย เพราะสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ของตน ไม่รู้เกี่ยวกับการทำบัญชีการเงินไม่ได้เข้าร่วมการประเมินผลงานต่างๆเกี่ยวกับสหกรณ์ สมาชิกส่วน

ใหญ่เรียนจบระดับประถมศึกษา และส่วนใหญ่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (SaowaluckJinda, 2012) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอำเภออินท์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธานินทร์ คงศิลา (Kongsila, 2017) ศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการใช้น้ำชลประทาน โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่าเกษตรกรมีส่วนรวมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการประเมินผล ระดับน้อย และ ธรรมรัตน์ อรุณสินประเสริฐ (Arunsinprasert, 2011) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์กรณีศึกษาสหกรณ์หมู่บ้านสหพรจำกัด จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (Yokchinda, 2014) ศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือว่าสมาชิกที่มีอายุมากจะไม่ได้รับการศึกษาหรือเรียนไม่สูงส่วนมากเป็นผู้สูงอายุเฒ่าที่อยู่บ้าน ดูแลบ้านเรือน ดูแลลูกหลาน ดูแลสัตว์เลี้ยง พวกเข้าเรียนได้น้อยมากแค่ประถมศึกษาชั้นที่1ส่วนใหญ่อ่าน เขียนไม่ได้ เพราะประเทศกัมพูชามีสงครามและเขาอยู่ในชนบทดังนั้นจึงไม่สามารถเข้าเรียน นอกจากนี้ผู้สูงอายุเหล่านี้ไม่มีศักยภาพในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับสหกรณ์การเกษตร ด้วยปัญหาสุขภาพ จึงไม่สามารถเข้าไปฟังการประชุมที่มีระยะเวลายาวนานต้องให้ลูกหรือหลานไปประชุมแทน ดังนั้นเวลาผู้นำมีการประชุมสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุจึงไม่ได้ไปเข้าร่วมรับฟังการประชุม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (SaowaluckJinda, 2012) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เห็นว่าอายุต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่มากจะเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเพราะพวกเขาสามารถแบ่งแจกพื้นที่สำหรับการเกษตรได้โดยไม่กังวล หรือต้องเช่าให้ผู้อื่นทำ สามารถปลูกข้าวที่สหกรณ์การเกษตรต้องการ และสามารถปลูกข้าวพันธุ์อื่นได้ จึงได้รับผลประโยชน์มากกว่าคนที่มีพื้นที่น้อย สำหรับคนที่มีพื้นที่น้อยพวกเขาส่วนใหญ่จะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือทำตามผู้นำในสหกรณ์การเกษตร เพราะต้นทุนในการผลิตตามสหกรณ์สูง เข้ามาเป็นสมาชิกในสหกรณ์การเกษตรแต่ไม่ได้ปลูกข้าวตามผู้นำสั่งหรือแนะนำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ (Kittinorarat, 2014) พื้นที่การผลิต ต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรของอำเภอโมงฤษี จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมประเมินผล ผู้นำสหกรณ์การเกษตรควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการ

เรียนรู้เกี่ยวกับการอบรมการทำบัญชีการเงินให้แก้สมาชิกทุกคนได้เข้าใจเพื่อให้สมาชิกได้เข้าร่วมประเมินผลในสหกรณ์การเกษตรเกี่ยวกับเงิน เกี่ยวกับการตลาด และเกี่ยวกับงานต่าง ๆ ได้ สมาชิกทุกคนควรมีความเสียสละเวลาส่วนตัวมาเข้าร่วมประชุมเพื่อได้ความรู้และช่วยกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้าร่วมฟังและให้การแนะนำเกี่ยวกับ กิจกรรม การบริหารงาน การทำบัญชีใช้จ่ายนานา การทำแผนพัฒนาของสหกรณ์การเกษตรปีละครั้ง และช่วยปกป้องสหกรณ์การเกษตรด้านกฎหมายและส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรมีการทำธุรกิจเพิ่มเติมในสหกรณ์การเกษตร และช่วยทางด้านเงิน เพื่อให้สหกรณ์การเกษตรได้เอาไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่รู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินในสหกรณ์ สมาชิกขาดการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ผู้นำกับสมาชิกขาดการสื่อสารร่วมกัน สหกรณ์ไม่มีงบประมาณในการทำธุรกิจกับสมาชิก สหกรณ์ไม่ได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากภาครัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธานินทร์ คงศิลา (Kongsila, 2017: 66) มีแนวทางการส่งเสริมด้านการประเมินผลแก่เกษตรกรอย่างเช่น เกษตรกรควรมีการช่วยตักเตือนเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้นำที่ทำผิดกฎระเบียบของกลุ่ม ติดตามการส่งน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาว่าเป็นไปตามวันและเวลาที่กำหนด ติดตามผลการใช้น้ำของเพื่อนเกษตรกรภายในกลุ่มผู้ใช้น้ำว่าเป็นไปตามแผนการใช้น้ำที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาณัฐ เทียนหลำ (Thienlam, 2017: 92) มีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรด้านการประเมินผลคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล สหกรณ์ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลเพื่อค้นพบปัญหาในสหกรณ์การเกษตร รวมถึงการรับฟังข้อเสนอแนะการดำเนินงานในการจัดโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำข้อเสนอที่ได้รับจากสมาชิกมาปรับใช้ ในการพัฒนาสหกรณ์ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบและมีข้อเสนอแนะให้ผู้นำกับสมาชิกควรมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อสหกรณ์การเกษตรร่วมกัน สมาชิกควรเสียสะละเวลาส่วนตัวไปรับฟังการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรของตน ผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีการเงินให้แก่สมาชิกทุกคน หน่วยงานภาครัฐควรช่วยปกป้องสหกรณ์การเกษตรด้านกฎหมายและส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรมีการทำธุรกิจเพิ่มเติมในสหกรณ์การเกษตร และช่วยทางด้านเงิน เพื่อให้สหกรณ์การเกษตรได้เอาไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนร่วมในสหกรณ์การเกษตรสมาชิกควรสละเวลามามีบทบาทหน้าที่ในการเข้าร่วมประเมินผลร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1) ควรใช้การวิจัยและพัฒนาเพื่อศึกษาตัวแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรที่อื่น ๆ

2) ควรศึกษาปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร เช่น ทัศนคติต่อผู้นำ ค่านิยมในการมีส่วนร่วม ความเชื่อในการบริหารงานของผู้นำ

3) ควรทำวิจัยใช้ตัวแบบเชิงสาเหตุในการศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

References

Arunsinprasert, T. (2011). “Participation of Members in Cooperative Operations : A Case Study of Sahaporn Village Cooperative Limited, Nakhon Pathom Province”. **Journal of Service Science** 22(3): 45-55. (in Thai).

Boonkum, W. (2018). **Research Methodology in Behavioral and Social Sciences**. 1st edition. Bangkok: Saroj Digital Print and Copy Center. (in Thai)

Cohen, J.M. and Uphoff N.T. (1997). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implement and Evaluation**. USA: Cornell University.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Education and Psychological Measurement** 30(3): 607-610

Kittinorarat, C. (2014). “Factors Affecting to Participation of Agricultural Cooperatives Members in Central Region”. **Journal of Economics and Management Strategy** 1(1): 4-15.

Kanchan, P. (2015). “Factors Affecting the Participation of Citizen in the Management of Solid Waste of Municipalities in Pathum Thani Province”. **Journal of Research and Development Chulalongkorn University Under the Royal Patronage Department of Humanities and Social Sciences** 10(3): 295-302. [Online]. Retrieved November 10, 2021, from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/vrurdihsjournal/article/view/44855/39679. (in Thai)

Kongsila, T. (2017). “Participation of Farmers Using Irrigation Water in Namkam River Basin Development Project The Royal Initiative Project”. **Vocational and Technical Education** 7(4): 59-67. (in Thai)

Moung Russei District Agriculture Office. (2021) . **Moung Russei District Agricultural Census**: [Online]. Retrieved January 10, 2022, from www.DACP2014info.

SaowaluckJinda, K. (2012). **Community Participation in Tourism Management: Case Study of Inburi District Sing Buri Province**. Master of Business Administration Thesis Program in General Management Faculty of Business Administration Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)

Thienlam, K. (2017). **"The Development of Guidelines for Participation of NIA Saving and Credit Co-operative Limited"**. Master of Art Field in Development Strategy Faculty of Business Administration Pibulsongkram Rajabhat University. (in Thai)

World Food Programme. (2021). **Cambodian Country Strategic Plan : (2019-2023)**. [Online]. Retrieved November 10, 2021, from https://www.wfp.org/operations/kh02-cambodia-country-strategic-plan-2019-2023

Yokchinda, W. (2014). **Public Participation in Community Development : Case Study in Thungkrang Village Thapsai Subdistrict ongnamron District, Chanthaburi Province**. Master of Education Thesis Program in Public and Private Management Faculty of Political Science and Law Burapha University. (in Thai).